

STILLINGEN I DET FJERNE ØSTEN.

Krigen i Østen kommer på mange måter i bakgrunnen for vår interesse slik som begivenhetene utvikler seg i Europa; dessuten er det ofte vanskelig å følge med fordi vi er lite fortrolige med Asias geografi, og meldingene kommer nok så spredt. Vi skal i det følgende forsøke å sammenfatte den senere tids begivenheter på de tre viktigste krigsteatre der ute: China, Burma og Stillehavsoyene.

Krigen i China har vart i 7 år og i denne tid har Kineserne prestert under av forsvarsvilje og forsvarskraft, av uvurderlig betydning for de allierte; en stor del av den japanske krigsmakt er bundet i China. Men det har kostet: japanerne har besatt store deler av Chinas rikeste distrikter, og kineserne i de frie provinser lever på sultegrensen eller under den. Etter å ha besatt Nordchina, kystprovinsene og store deler av Jantse-dalen, har japanerne i år innledet en offensiv i Hunan, dels for å sikre sitt herredømme over banen Hankow-Kanton, dels for å erobre de framskutte amerikanske basene for bombefly som herfra settes inn mot Japan. I juli tok japanerne Tsjangsja og i august Hengyang med 14. amerikanske flykorps' basis. Offensiven fortsetter nedover elvedalen mot Kveilin og langs jernbanen mot Kanton. Operasjonene er den eneste vellykte japanerne har kunnet gjennomføre på lang tid - takket være kinesernes underlegne utstyr - og representerer en alvorlig strategisk trussel.

Burma-felttoget har også på mange måter vart en skuffelse for de allierte, men i det siste later det til at bladet har vendt seg. En tid i våres så det nok så kritisk ut; japanerne innledet en offensiv i Assam, og truet i april Imphal, men ble slått i et langvarig, blodig slag og drevet tilbake. Lenest NV har imidlertid de allierte hatt initiativet; her har 1. kinesiske arme rykket sørover under den amerikanske general Stilwell, og kunne i august melde om erobringen av Myitkyina, slik at de i forrige uke oppnådde kontakt med andre kinesiske styrker som var rykket vestover fra Yunnan. Dermed er den direkte forbindelse India-China, som har vart avbrutt siden 1942, gjenopprettet, og det vil forhåpentlig om ikke lenge være mulig ad denne vei å øke tilførselene til de kinesiske tropper, som i de siste to årene har vart henvist til å få sine forsyninger utenfra pr. fly over Himalaia, en rute med nødvendigvis meget begrenset kapasitet.

Øykrigen i Stillehavet har vart en serie triumfer for de allierte, og da ganske særlig ame-

rikanerne, i dette år. Det begynte med en meget vellykket invasjon på Marshall-øyene i februar, hvor de viktigste øyer snart var på amerikanske hender. I pakt med den dristigere strategi amerikanerne nå følger - i stedet for å kjempe seg moyssømmelig fram fra øy til øy - gjorde de neste gang spranget helt til Marianene, hvor de i juli august bl.a. tok Saipan, Tinian og Guam. Ved dette dristige sprang forbi Karolinene, ble de sterkt utbyggede japanske baser her - bl.a. Truk - nøytralisert, omringet som de er på alle kanter av amerikanske posisjoner (Ny Guinea, Melanesia, Gilbert-øyene, Marshall-øyene, Marianene), og amerikanerne har nå i september kunnet gå direkte til angrep på Jap- og Palau-øyene de siste barrierer foran Filippinene. På sørflyanken har utviklingen vart like lovende; den i lang tid også sene framgang på Ny Guinea ble i april-mai avløst av dristige landgangsoperasjoner også her, slik at hele øyas nordkyst og en rekke øyer utenfor den nå er i amerikanernes hender, og i september har de også her kunnet støte videre fram mot V, ved landgang på de nordligste øyer i Molukkene, Morotai og Halmahera. Både den nordlige og sørlige arm av operasjonene peker mot Filippinene, som formodentlig blir det neste hovedmål for de amerikanske operasjoner. Det er imidlertid ikke utelukket at man her kan få oppleve overraskelser, i form av f.eks. operasjoner mot Formosa eller Bonin-øyene, som i det siste har vart voldsomt bombet og som i amerikanernes hender, som baser for bombefly, ville representere en dødelig trussel mot det japanske moderland. Alt nå er det amerikanske flyvåpen temmelig sjenerende for Japan, enten det er basert på hangarskip, på Marianene eller på kinesiske flyplasser. Selv om Japan ennå kan hevde seg i landkrigen mot dårlig utstyrte og slett utdannede kinesiske styrker, er det håpløst underlegent m.h.t. flåte og fly, og vil bli det enn ytterligere når krigen i Europa om ikke så lenge er slutt og de allierte kan konsentrere sin enorme krigsmakt om kombinerte operasjoner på det østasiatiske krigsteater.

Vi gjengir noen utdrag av Churchills tale i underhuset torsdag:

De tre stormakters allianse mot Tyskland har aldri vart fastere. Selvfølgelig kan det være forskjellige oppfatninger, men det har aldri vart noen uoverensstemmelser som er kommet i veien for den utrikling som ble fastsatt i Teheran.

Churchill uttalte sin anerkjennelse av det

u/m

måtehold som har diktert Sovjetens troskott til
ser til Finland og Romania. Våpenstillstanden
med Bulgaria er enda ikke undertegnet. Man kan
ikke lett glemme at den nedredde Bulgaria
er ansvarlig for overfor Hellas og Jugoslavia.

Det ville ikke være riktig å påstå at Storbri-
tannias og Amerikas holdning overfor Polen er
den samme som Sovjetsamveldets. Stalin har gjent-
tagne ganger uttalt at han vil se et sterkt og
venligsinnet Polen. Vi er enig her. Storbritannia
har store forpliktelser overfor Polen og alt som
står i vår makt vil bli gjort for at dette mål
kan bli nådd. Det er mulig at det kan bli nød-
vendig å forandre grensene, og Russland har krav
på vår tilslutning til det. Det er bare de rus-
siske arméer som kan hjelpe Polen, og Russland
har rett til en sikker grense og en venligsinnet
nabo. Jeg håper det blir mulig at Storbritannia
og Sovjet kan handle i samme plan, sann at vi
ikke får to rivaliserende regjeringer i Polen,
en anerkjent av Storbritannia og en av Russland.

Det er Storbritannias mål å se et sterkt uav-
hengig Frankrike. Det er også all grunn til å
vente at det mål blir nådd. Når det franske folk
står samlet, har det all utsikt til å kunne byg-
ge opp et sterkt Frankrike som kan skaffe landet
den plass det har krav på blant verdens ledende
nasjoner. Det er nødvendig at Frankrike deltar
i alle drøftelser angående grensene ved Rhinen
og det endelige oppgjør med Tyskland. Churchill
uttalte sin glede over at Belgia var befridd.

Om den endelige ordning uttalte Churchill at
meget er avtalt, men meget står igjen. Alt av-
henger av at de tre stormakter er enige. Det kan
ikke treffes noen overenskomst før de tre re-
gjeringssjefer treffes igjen, og Churchill håper
at dette kunne skje før året var omme. A. Roose-
velt og han hadde drøftet så mange ting i Quebec
gjorde det desto nødvendiggere at Stalin kan møte
dem igjen, skjønt han naturligvis er holdt under-
rettet. Hva de tre stormakter enn kan komme til
å gjøre i første omgang blir bare innledningen
til den endelige organisering av verdensord-
ningen.

Under debatten torsdag i underhuset etter
Churchills tale uttalte utenriksminister Eden
bl.a. om forholdet til Tyskland: Vi er ikke rede
til å slutte noen forhandlingsfred med Tyskland,
og bygger her på erfaringer fra historien. Etter
forrige krig forsøkte tyske myndigheter på alle
måter å slippe unnav, og det ble drevet sabot-
asje på alle områder. Vi har kjennskap til at
den tyske generalstab som er på det rene med ne-
derlaget etter denne krig allerede forbereder
neste krig, og Himmler organiserer allerede sine
grupper med sikte på fortsatt motstand etter at
de allierte har okkupert Tyskland. Vi vet at
denne motstand bare kan bli midlertidig, men
hans oppgave er å legge grunnlaget for en hemne-
lig organisasjon. Når vi sammen med våre alli-
erte utarbeider planene for okkupasjonen må vi
ta alle mulige forholdsregler.

N O R G E S N Y T T.

Det er eller vil fra Næringsdepartementet bli
sendt en rundskrivelse, Jern og Stål nr. 30,
hvori mekaniske verksteder og lignende bedrifter
anmodes innen 10. oktober å sende de mest utfør-
lige oppgaver over sine funksjonærer, arbeidere,
beholdninger, maskiner, utstyr for smeltning og
varmebehandling, framstilling av normal- og spe-
sialvarer, hvilke andre varer kan fabrikeres,
årlig produksjon o.s.v. - Selvsagt må disse opp-
gaver ikke sendes inn.

N. Y. H. E. T. E. N. E. S. Ø. N. D. A. G.
Vestfronten. Et tynt skall hindrer for øyeblik-
ket de allierte arméer i V fra å foreta krigens
siste og avgjørende offensiv. Skallet er atskil-
lig tynnere enn det som de allierte knuste i Nor-
mandie; her forsvarte tyskerne en front på 140
km; nå forsvaret den front på 800 km. Det er
riktig at tyskerne fører fram forsterkninger,
men dette er intet i forhold til det omfang og
den hurtighet hvormed den allierte oppkladning
foregår. Det slag som kommer, forhåpentlig i nær
framtid, vil smadre skallet i tusen biter og fø-
res videre til alt som heter organisert tysk mot-
stand er knust. - Den allierte kile i Nederland
ved Nijmegen utvides stadig både mot Ø og V. I
Ø er britiske tanks rykket nærmere den tyske gren-
se mellom Düren og Kaas. Framrykningen mot V har
brakt de tyske styrker i Sydvest-Nederland i en
felle. Den tyske retrettkorridor mellom briter-
nes framspring og Zuiderzjøen er knapt 50 km
bred og alle jernbaner er avskåret. Den britiske
flåte bevokter sjøveien for å hindre evakuering.
Alle tyske motangrep mot kilen ved Nijmegen er
blitt slått tilbake, og SV for kilen rykker de
videre fram N for Turnhout. - I Øst-Frankrike
har de allierte nådd byen Randeville, nær Epinal
og har inntatt St. Helene, som blir holdt tross
tyske motangrep. Ved Belfort er flere motangrep
slått tilbake. - Ved kanalkysten ble Calais inn-
tatt lørdag. Calais fall betyr nå at det bare
er en kanalhavn, Dunkerque, som er på tyske
hender. Over 1.500 tunge amerikanske bombefly
og andre fly angrep i går Siegfriedlinjens til-
førselslinjer.

Italia. Kraftige regnskyl har hindret opera-
sjonene. 8. arme har inntatt Savignano.

Østfronten. Store russiske styrker er gått over
Donau S for Turnu Severin for å angripe Tyskland
gjennom Ungarr. Negotin er befridd og likeledes
grensebyen Gula. Det meldes om strid mellom
ungarske offiserer og menige. Ved den romenske
grense er Krynika inntatt. - Det kjempes fram-
deles i Varsjava.

Finland. Svensk Kringkasting melder om kamper
i Torneå mellom tyskere og finner. Finnene har
fordrevet tyskerne fra byen. Den svenske grense-
vakt ved Laparanda er forsterket. - Det er innled-
forhandlinger mellom Sverige og Finland om
handelsavtale angående levering av sukker og
mel.

Balkan. Noen departementer av regjeringen er
allerede flyttet inn i de befridde områder i
Hellas.